

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.886/2009/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Somogyi János (4300 Nyírbátor, Báthory utca 2.) ügyvéd által képviselt felperes neve, címe felperesnek, az ifj. dr. Horváth Ferenc (Debrecen, Vásáry István utca 8. fszt. 1.) ügyvéd által képviselt alperes neve, címe alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 6.P.21.907/2008/43. számú végzésével kijavított 6.P.21.907/2008/42. számú ítélete ellen az alperes részéről 44. sorszám alatt előterjesztett és a Pf. 3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes által a vagyoni kártérítés címén fizetendő marasztalás tőkeösszegét 145 000 (száznegyvenötezer) Ft-ra leszállítja azzal, hogy ezt késedelmi kamatfizetési kötelezettség nem terheli, továbbá mellőzi az alperes kötelezését a felperes javára perköltség fizetésére.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes 2004. január hó 31. napján 12 óra 55 perc körüli időben nappali természetes fényviszonyok között, napos-derült időben várakozott a **Ny.**, **Gy.** út ... szám alatti ingatlan előtt a 9 m pályaszélességű, kétirányú forgalomra alkalmas száraz felületű, kopott aszfaltbeton burkolatú úton az általa vezetett **XXX-000** frsz-ú gépkocsival. Ugyanebben az időben **Ny.**ban, a **Gy.** úton közlekedett **J. A.** a **B.** utca irányából a jobb oldali forgalmi sávban az általa vezetett **YYY-000** frsz-ú személygépkocsival 88-90 km/óra sebességgel. A felperes a gépkocsijával irányjelző használatával balra nagy ívben kanyarodott megfordulási szándékkal akkor, amikor a **J. A.** által vezetett személygépkocsi mintegy 54-55 méterrel járt mögötte. **J. A.** a felperes gépkocsijának megfordulását észlelve fékezett, azonban a **Gy.** út ... szám alatti ingatlan kapubejárójával szemben a baloldalon nekiütközött a felperes által vezetett és az út vonalvezetésével mintegy 90 fokot meghaladó mértékben már álló személygépkocsi oldalának. A **J. A.** által vezetett

személygépkocsi ütközési sebessége 54-57 km/óra volt. Az ütközést követően a felperes gépkocsija az ütközési ponttól mintegy 7 méterre balra, a 2,8 m szélességű kiemelt szegéllyel ellátott földes, füves útpadkára és gyalogjárdára került. A felperes a baleset következtében a jobb lábszár nyílt töréses sérülését szenvedte el, amely sérülés miatt 2004. január hó 31. napjától 2004. február hó 11. napjáig kezelés alatt állt a **J. A.** Kórház Traumatológiai Osztályán, ahol a jobb oldali nyílt lábszártörés miatt reteszelt velőűrszegzést végeztek. A felperes ezt követően 2004. március 9., március 16., március 23., április 20., május 25., június 22., augusztus 3., 2005. január 11., augusztus 30., 2006. január 31. napján járt balesetével összefüggésben kontroll vizsgálaton a traumatológiai osztályon és a baleseti sebészen.

A felperesnél a közlekedési baleset során elszenvedett sérülések következtében maradandó fogyatékoságként a jobb alsó végtag rövidülése, a jobb lábszár izomzatának sorvadása, a jobb alsó végtag csökkent terhelhetősége, a jobb térdízület hajlításának, valamint a jobb bokaízület mozgásainak kismértékű beszűkülése és sántító járás állapítható meg. A felperes állapota végleges, abban változás nem várható. A felperes III. csoportú rokkant, munkaképesség-csökkenése 67 %-os mértékű. A balesetből eredő munkaképesség-csökkenés mértéke 26 %. A felperes a baleset előtt, 1998. január hó 23. napján OOSZI orvosi bizottsági vizsgálaton vett részt, amikor készült szakvélemény 50 %-os munkaképesség-csökkenést véleményezett, a felülvizsgálatot 2001. januárjára írva elő. A felperes a balesetig a leszázalékolását nem kérte, munkaviszonyban állt a **Ny.-i** Határőr Igazgatóságnál, a technikai osztályon volt állományban közalkalmazotti jogviszonyban, gépjárműszerelő munkakörben. A felperes munkaviszonya 2005. június hó 14. napján szűnt meg.

A balesetet megelőző 2003. évben a felperes rendszeres bruttó jövedelme 1 277 416 Ft, a levont nyugdíjjárulék 99 709 Ft, így a nyugdíjjárulékkal csökkentett összegű jövedelme 1 177 707 Ft, az egy havi átlagjövedelme 98 142 Ft volt.

A balesetet követően a felperes táppénzes állományba került, részére

- 2004. február hó 1. napjától 2004. október hó 31. napjáig kifizetésre került bruttó 2 192 942 Ft illetmény, táppénz kiegészítés, táppénz, kórházi táppénz és 13. havi illetmény címén,
- 2004. novemberében kifizetésre került bruttó 66 688 Ft segély,
- 2005. január hónapban bruttó 108 200 Ft 13. havi illetmény és
- 2005. júniusában bruttó 541 000 Ft jubileumi jutalom címén.

A felperes 2005. június hó 15. napjától kezdődően III. csoportú rokkantságára tekintettel rokkantnyugdíjban részesül. A felperes részére kifizetésre került rokkantnyugdíj címén:

- 2005. június hó 15. napjától 2005. június hó 30. napjáig 45 530 Ft,
- 2005. július hó 1. napjától 2005. december hó 31. napjáig 512 214 Ft,
- 2006. január hó 1. napjától 2006. december hó 31. napjáig 1 171 404 Ft,
- 2007. január hó 1. napjától 2007. december hó 31. napjáig 1 247 493 Ft,
- 2008. január hó 1. napjától 2008. december hó 31. napjáig 1 439 692 Ft,
- 2009. január hó 1. napjától 2009. november hó 30. napjáig 1 208 090 Ft.

Amennyiben a felperes a balesetet nem szenvedte el, a határőrség állományában maradván

- 2006. január hó 1. napjától 2006. március hó 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 108 200 Ft, nyugdíjárulékkel csökkentve 99 003 Ft,
- 2006. április hó 1. napjától 2007. december hó 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 121 000 Ft, nyugdíjárulékkel csökkentve 110 715 Ft,
- 2008. január hó 1. napjától 2009. június hó 16. napjáig terjedő időszakra bruttó 133 000 Ft, nyugdíjárulékkel csökkentve 121 695 Ft, 2009. évben pedig 120 365 Ft jövedelemben részesült volna.

A felperes baleset előtti egészségi állapotára jellemző volt, hogy 10-20 éve magas vérnyomás megbetegedésben szenvedett, erre rendszeresen gyógyszert szedett. 40 éves kora körül ízületi problémái alakultak ki, fájlalta bal könyökízületét, ami miatt fizioterápiát vett igénybe. 2003. decemberében bal csípőízületi panaszok miatt reumatológiai osztályos kezelés alatt állt; a bal csípőízületre lokalizálódó panasz, fájdalma azt megelőzően 4-5 évvel jelentkezett. A 2003. decemberében elvégzett CT vizsgálat és ortopédiai vizsgálat alapján javasolták a felperesnek a bal csípőízület vonatkozásában protézis beültetését. A protézis beültetésére időpontot nem határozott meg a felperes kezelőorvosa. 2004. februárjában baleseti sérülése miatt nem javasolták a csípőprotézis beültetését állapotának rendeződéséig. 2004. augusztus hó 17. napján a felperes munkaképesség-csökkenésének megállapítása céljából beszerzett, az Országos Orvosszakértői Intézet I. fokú szakvéleménye 67 %-os munkaképesség-csökkenést véleményezett 2004. január hó 1. napjától azzal, hogy 2005. szeptemberében újabb vizsgálat szükséges. A rokkantságot a bal oldali combfej elhalása, valamint súlyosbító alapbetegségére tekintettel állapították meg. A felperesnél a csípőprotézis műtetre (TEP műtét) 2004. október hó 8. napján került sor. 2005. szeptember hó 5. napján a felülvizsgálat során készült OOSZI elsőfokú szakvélemény alapján továbbra is véleményezték a 67 %-os mértékű munkaképesség-csökkenést a súlyos fokú mozgásszervi funkciózavarra tekintettel, amely alapjául a jobb oldali nyílt lábszártörés mérsékelt deformitással való gyógyulása és kifejezett izomatrophia kialakulása, valamint egyéb degeneratív elváltozások együttesen szolgáltak. Az elsőfokú OOSZI szakvélemény alapján került sor a felperes rokkantnyugdíjának megállapítására 2005. június hó 15. napjától kezdődően.

A felperes a baleset előtt szabadidejében fiával sokat járt horgászni, kertészkedett a lakásuk mellett található gyümölcsöskertben és konyhakertben, ezen túlmenően unokáival is sokat foglalkozott, szabadtéri programokat szervezett velük, pl. télen szánkózni vitte őket. A baleset után mozgásának beszűkülésére és elnehezülésére tekintettel a felperes a kerti munkáját sem a konyhakertben, sem a gyümölcsösben elvégezni nem tudja, családi programokon csak nehezebben tud részt venni, unokáival a szabadtéri programok lehetősége megszűnt, szabadidejében nem tud eljárni horgászni sem. Ezen túlmenően a városban belüli közlekedése is elnehezült, személygépkocsival tud közlekedni, de tömegközlekedési eszközt nem képes igénybe venni. A baleset következtében a felperes élete megváltozott, sem a háztartási munkában, sem vásárláskor a megvett nehezebb dolgok bevásárló táskában való cipelésében a feleségének segíteni nem tud.

A Ny.-i Városi Bíróság a/2004/18. számú ítéletével - amelyet a Sz. Megyei Bíróság a/2005/5. számú, 2005. szeptember hó 1. napján meghozott végzésével helybenhagyott

- J. A-t súlyos egészségromlást eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt bűnösnek mondta ki, míg a felperest a közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Az ítélet indokolása szerint a közlekedési balesetet **J. A.** közlekedési szabályszegése okozta, míg a felperes megfelelő közlekedési körülmények között kezdte meg a balra kanyarodást, annak feltételei fennálltak, és nem kellett számítania arra, hogy a mögötte közlekedő **J. A.** a KRESZ szabályait megszegve a megengedett haladási sebességet közel kétszeresével túllépve közlekedik.

J. A. az általa vezetett személygépjárműre a baleset időpontjában érvényes kötelező felelősségbiztosítással rendelkezett az alperesnél.

A felperes a kárigényt az alpereshez nem jelentette be, hanem 2006. augusztus hó 14. napján keresetet terjesztett elő, 8 703 500 Ft kártérítés megfizetésére kérve kötelezni az alperest. A felperes a nem vagyoni kártérítés összegét 8 000 000 Ft-ban határozta meg, míg a vagyoni kárként meghatározott 703 500 Ft a gépkocsijában, a baleset idején viselt ruházatában, a gépkocsijában található szerszámaiban bekövetkezett kárát, az ápolási és gondozási díjat, az élelemfeljavításával kapcsolatban felmerült költségeket, az igénybevett gyógyászati segédeszköz költségét, továbbá a mezőgazdasági és kerti munkához igénybevett kisegítő költségét fedi le.

A per folyamán az alperes elismerte a felperes vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti igényének jogalapját, erre tekintettel nem vagyoni kártérítés címén 2 800 000 Ft-ot, vagyoni kártérítés címén a felperes kórházi kezelése idején hozzátartozói utazási költségeként 36 000 Ft-ot, a balesetben sérült ruházat értékének 50 %-aként 22 750 Ft-ot, ápolási díj címén 36 000 Ft-ot, gondozási díj címén 1 hónap teljes gondozásra 12 000 Ft-ot, egy hónap részleges gondozásra 6 000 Ft-ot, élelemfeljavítás címén 30 000 Ft-ot, gyógyászati segédeszköz igénybevétele címén 8 000 Ft-ot fizetett meg 2007. szeptember 26. napján; ezt meghaladóan a felperes igényét nem ismerte el.

Az alperes ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a felperes a kontrollvizsgálatra járás költségét az OEP-től igényelhetette volna, amely kárenyhítési kötelezettsége körébe tartozik. A gépkocsiban található eszközök vonatkozásában a felperes igényét vitatta, mert az eszközök értékét a felperes kellően nem bizonyította. Elismerte a gépjárműben keletkezett kárt 145 000 Ft-ban, azonban a felperes által a baleset idejétől igényelt kamatot vitatta, azt csupán 2006. augusztus hó 14. napjától ismerte el, viszont a gépjárműben bekövetkezett károsodás miatt a kamatigény elutasítását kérte, mert a felperes a kártérítés kiutalásának feltételeit nem teljesítette, nem mutatta be a gépjármű papírjait, ezzel igazolva a tulajdonjogát. A kamatigényt arra tekintettel vitatta a baleset időpontjától kezdődően, mert a felperes a kártérítés iránti igényét nem jelentette be a Ptk. 544. §-ának (1) bekezdése alapján.

A felperes utóbb - 2009. január hó 27. napján - a keresetét módosította, elfogadta az alperes teljesítését a látogatási költségekre, a balesetben megsérült ruházatra, az ápolásra és gondozásra, az élelemfeljavításra és a gyógyászati segédeszköz költségére. Elállt a mezőgazdasági és kerti munka elvégzésére igénybe vett kisegítő díjának követelésétől, valamint a gépjárműben bekövetkezett kár összege után kamatot nem igényelt. A felperes

továbbra is fenntartotta a nem vagyoni kártérítés iránti követelését, azt immár 2 200 000 Ft-ban határozva meg. Kérte a kontrollvizsgálatokra járás költségének a megtérítését, a gépjárműben megsérült lábpumpa, szerszámoszláda, izzókészlet és mobiltelefon értékének megtérítését (az ingók összértékét 27 000 Ft-ban határozva meg), valamint a keresetét kiterjesztette, és 2004. február hó 1. napjától az ítélethozatalig felmerült 1 960 380 Ft keresetveszteség megfizetésére is kérte kötelezni az alperest a baleset idejétől számított kamatokkal együtt, végezetül közlekedési többletköltség címén 2004. február hó 1. napjától 900 000 Ft lejárt és a jövőre nézve havi 15 000 Ft járadékigényt terjesztett elő a baleset bekövetkezésétől számított kamatokkal együtt.

Az alperes a felperes módosított kereseti kérelmét a gépjárműben bekövetkezett kárt meghaladóan elutasítani kérte. A közlekedési többletköltség iránti igényt azért vitatta, mert az nem kizárólag a balesettel összefüggésben keletkezett sérülések miatt merült fel, és annak összecsapásosságát a felperes nem bizonyította, míg a keresetveszteség tekintetében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes 67 %-os munkaképesség-csökkenése nem a balesettel összefüggésben elszenvedett sérülések miatt alakult ki, hanem korábbi egészségi állapotára tekintettel, különös figyelemmel a csípőprotézist megalapozó combcsontnál lévő csontelhalásra.

Az elsőfokú bíróság a 42. sorszám alatt meghozott, és a 43. sorszám alatti végzésével kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek

- nem vagyoni kártérítés címén 1 500 000 Ft-ot,
- vagyoni kártérítés címén 645 890 Ft-ot, és ebből 500 890 Ft tőke után 2008. április 1. hó napjától járó késedelmi kamatot,
- általános kártérítésként közlekedési többletköltség címén 2004. november hó 1. napjától 2009. november hó 30. napjáig terjedő időszakra 305 000 Ft-ot, és ennek 2008. április hó 1. napjától járó késedelmi kamatot,
- továbbá 2009. december hó 1. napjától havi 5 000 Ft járadékot,

míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 12 500 Ft perköltség 15 napon belül a felperesnek történő megfizetésére, és kimondta, hogy ezt meghaladóan a peres felek maguk viselik az eljárás során felmerült saját perköltségüket, valamint megállapította, hogy a per tárgyi költségmentessége folytán le nem rótt 351 540 Ft illetéket és az állam által előlegezett 214 829 Ft szakértői díjat az állam viseli.

Határozatának indokolásában az elsőfokú bíróság a felperes keresetének a jogalapját a vonatkozó jogszabályi rendelkezések felhívása mellett az alperes elismerésére alapította azzal, amely elismerés egészen odáig terjedt, hogy a baleset bekövetkezésében a felperes közrehatása nem állapítható meg.

A nem vagyoni kártérítés iránti kereseti követeléssel összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnél a baleset során elszenvedett sérülés következménye a maradandó fogyatékoságnak minősülő jobb alsó végtag rövidülése, a jobb lábszár izomzatának sorvadása, a jobb alsó végtag csökkent terhelhetősége, a jobb térdízület hajlításának, valamint a jobb bokaízület mozgásainak kisfokú beszűkülése és a sántító járás. Emiatt nem képes a felperes a korábbi munkakörét munkaviszonyoszerűen ellátni,

ahogy nem képes tömegközlekedési eszközzel közlekedni, a háztartási, házkörüli, illetőleg a mezőgazdasági munkák végzésére sem, továbbá beszűkültek a sportolási, szórakozási lehetőségei. A felperes azáltal, hogy a baleset után nem tudta ellátni a korábbi munkakörét, elszakadt attól a közösségtől, amelyben addig a mindennapjait élte, míg mozgásának elnehezülése miatt jelentősen korlátozódott a rokonaival, a barátaival és az ismerőseivel való kapcsolattartási lehetősége, ahogy szabadidős tevékenységében is akadályoztatva van, nem képes kertészkedni, nem tud eljárni horgászni, így társadalmi kapcsolatai jelentősen beszűkültek. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes végtagrövidülése miatt kialakult sántító járása időszakosan fájdalommal is jár. A felperesnek ereje teljében, 55 évesen annak tudatában kell élnie, hogy a balesetből eredően kialakult maradandó fogyatékosága miatt családja a nehezebb háztartási, házkörüli munkákban nem számíthat rá. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli káreseménnyel okozati összefüggésben állnak ezek a hátrányok, amelyek kiküszöböléséhez az alperes által kifizetett 2 800 000 Ft nem vagyoni kártérítés nem elegendő, ezért - a Ptk. 76. §-ára, a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontjára és a BDT. 1999/45. szám alatt közzétett jogesetben kifejtett álláspontra is figyelemmel - az ítélet meghozatalakor értékviszonyok alapján további 1 500 000 Ft megfizetése kötelezte az alperest. Ez az összeg szükséges, de egyben elegendő is a felperest ért hátrány kiküszöböléséhez, figyelembe véve azt, hogy a felperes mozgásának beszűkülése - abban az esetben, hogyha a baleset nem éri -, a TEP műtét elvégzését követően nem vált volna ilyen mértékűvé. A TEP műtétet követően a felperes esetében maradandó fogyatékoság alapjául szolgáló tünetek nem lennének megállapíthatóak, szabadidős tevékenységét folytatni tudná, családi kapcsolataiban sem lenne korlátozva, úgy az unokaival való szabadidős tevékenységet, mint a rokonok, barátok látogatását tekintve. Ezért indokolt az alperes által figyelembe vett 26 %-os munkaképesség-csökkenéshez viszonyítottan kifizetett összegnél magasabb összegű nem vagyoni kártérítés megállapítása.

A vagyoni kártérítésen belül az elsőfokú bíróság a gépjárműben bekövetkezett kárt 145 000 Ft-ban az alperes elismerése alapján állapította meg, amely után a felperes kamatkövetelést nem érvényesített. A kontrollvizsgálatra járás költsége iránti követelést az elsőfokú bíróság alaptalannak találta, mert a felperes nem vette igénybe az OEP által az utazási költségek megtérítésére biztosított lehetőséget, ezzel a magatartásával megszegve a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdésében előírt kárenyhítési kötelezettségét. A felperes nem bizonyította a gépjárműben elhelyezett dolgok közül a mobiltelefon sérülését, illetőleg ezen ingók értékét, ezért az elsőfokú bíróság a tárgyi eszközök megsérüléséből eredő kár iránti igényt elutasította.

A közlekedési többletköltség tekintetében az elsőfokú bíróság a Ptk. 359. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel általános kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest az ETT Szakértői Testületének szakvéleménye alapján megállapítva, hogy a felperes fele részben a baleset során elszenvedett sérülései következtében kialakult maradandó fogyatékosága és ugyancsak fele részben a bal csípőízületi protézis beültetése utáni állapota miatt tömegközlekedési eszközt nem képes igénybe venni. Miután a szakértői véleményből megállapítható, hogy a közlekedési többletköltséghez a baleset utáni állapot fele részben járult hozzá, ezért az elsőfokú bíróság a 10 000 Ft-os havi költség fele részének megfizetésére kötelezte az alperest. Az elsőfokú bíróság a felperes által előterjesztett

kamatkövetelésnél a kamatfizetés kezdő időpontját a Ptk. 360. §-ának (1) bekezdésében írtakkal szemben a károsodás bekövetkezése helyett a hátralékosan felmerült összeg vonatkozásában középarányosan állapította meg 2006. augusztus hó 14. és 2009. november hó 30. napjai közötti időszakban 2008. április hó 1. napjától tekintettel arra, hogy a 171/2000. (X. 13.) Kormányrendelet 7. §-ának (6) bekezdése alapján a per megindítása előtt a követelését a felperes az alperessel szemben peren kívül nem érvényesítette, így a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdése alapján nem úgy járt el, ahogy az általában elvárható, nem tartotta be a kár érvényesítésével kapcsolatos szabályokat, ezért a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeit maga viseli.

A keresetveszteségből eredő egyösszegű vagyoni kár iránti igényt az elsőfokú bíróság a Ptk. 357. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel találta alaposnak, de nem a felperes által érvényesített teljes időszak vonatkozásában. Ennek oka, hogy 2004. első felében a felperes csípőprotézis-műtétet tervezett, így ebből eredően táppénzes állományba került volna. Ugyanakkor a csípőprotézis-műtétig a felperes 67 %-os munkaképesség-csökkenését az ETT szakértői testület úgy véleményezte, hogy az alapvetően a bal oldali combcsont elhalása és más természetes kórokú megbetegedésekre tekintettel szintén megállapítható lett volna abban az esetben is, ha a balesetet a felperes nem szenvedte el. Ezért a csípőprotézis-műtétig a felperes III. csoportú rokkantsága a baleset során elszenvedett sérülések nélkül is megállapítható lett volna, aminek következtében a felperesnek a 2004. február hó 1. napjától 2004. október hó 31. napjáig felmerülő keresetvesztesége a csípőprotézis-műtétig alapvetően a bal oldali combcsontfej elhalása és más természetes kórokú megbetegedések figyelembevételével megállapítható 67 %-os munkaképesség-csökkenésére tekintettel merült fel. Ugyanakkor a felperes a TEP műtetre nem volt előjegyezve, csupán tervezte azt 2004-ben, konkrét időpont hiányában a fenti időszakot tekintve az okozati összefüggést nem állapítható meg a káreset és a bekövetkezett keresetveszteség között, ezért a fenti időszakra a felperes által előterjesztett kártérítési igényt az elsőfokú bíróság elutasította.

A csípőprotézis-műtétet követően - amennyiben azt 2004. februárjában elvégzik - a felperesnek reális esélye lett volna arra, hogy ne minősítsék III. csoportú rokkantnak. Ugyanakkor megállapítható az is, hogy a csípőprotézis-műtétet követően a 67 %-os munkaképesség-csökkenés egyfelől a baleset során elszenvedett sérülés utáni állapota következtében, másfelől pedig a bal csípőízületi elfajulás, combcsontfej-elhalás miatt állapítható meg, amelyből 26 %-os munkaképesség-csökkenés a balesetből eredő munkaképesség-csökkenés. Amennyiben a felperes a balesetet 2004. január 31. napján nem szenvedte el, abban az esetben természetes kórokú betegségei ellenére a TEP műtétet követően nem állapítható meg 67 %-os munkaképesség-csökkenés, és nem kerül sor a felperes rokkantnyugdíjazására. A felperes III. csoportú rokkanttá nyilvánítására, illetőleg állapotának fenntartására a 2004. október 8-ai TEP műtétet követően azért került sor, mert a felperes elszenvedte 2004. január 31. napján történt balesetet, ezért a 2004. november hó 1. napjától az ítélet meghozataláig felmerülő keresetvesztesége okozati összefüggésben áll a baleset során elszenvedett sérüléseivel, illetve abból eredendő maradandó fogyatékossággal.

A keresetveszteség összegének megállapításakor az elsőfokú bíróság kiindulási alapja a

felperes által 2003. évben elért 1 479 220 Ft bruttó jövedelem volt, amelynek nyugdíjjárulékkal csökkentett összege 1 177 707 Ft, így az egy havi átlagjövedelem 98 142 Ft. A felperest 2004. január hó 31. napján érte a baleset, ezt követően 2004. február hó 1. napjától 2004. október hó 31. napjáig kifizetésre került a felperes részére bruttó 2 192 942 Ft illetmény, táppénz kiegészítés, táppénz, kórházi táppénz és 13. havi illetmény címén. 2004. október hó 8. napján végezték el a felperesnél a csípőprotézis-műtétet. 2004. novemberében a felperes részére kifizetésre került bruttó 66 688 Ft segély, 2005. januárjában bruttó 108 200 Ft 13. havi illetmény és 2005. júliusában bruttó 541 000 Ft jubileumi jutalom. 2004. november hó 1. napjától 2005. június hó 30. napjáig bruttó 715 888 Ft jövedelme és nettó 45 530 Ft rokkantnyugdíja volt a felperesnek. A felperesnek a 715 888 Ft összegből 8,5 %-os nyugdíjjárulékot kellett fizetnie, így a felperes 655 038 Ft jövedelmet és 45 530 Ft nyugdíjat, mindösszesen 700 568 Ft-ot kapott. A fenti 8 hónapra számolva a felperes havi jövedelme 87 571 Ft volt, amely 10 571 Ft-tal kevesebb, mint a korábbi egy havi átlagjövedelme, így a felperesnek 2004. november hó 1. napjától 2005. június hó 30. napjáig 84 568 Ft keresetvesztesége merült fel. 2005. július hó 1. napjától 2005. december hó 31. napjáig a felperes 512 214 Ft rokkantnyugdíjban részesült, amely havi 85 369 Ft-os jövedelmet jelent, ez pedig 12 773 Ft-tal kevesebb, mint az általa korábban elért jövedelem, így hat hónapra számolva ez 76 638 Ft keresetveszteséget eredményez.

A felperes - amennyiben munkaviszonya nem szűnik meg - 2006. január hó 1. napjától bruttó 108 200 Ft jövedelmet ért volna el, amelynek nyugdíjjárulékkal (8,5 %) csökkentett összege 99 003 Ft. 2006. január hó 1. napjától 2006. március hó 31. napjáig havi 97 617 Ft rokkantnyugdíjat kapott a felperes, ami havi 1 386 Ft-tal kevesebb, mint az általa 2006. évben elérhető jövedelem, amely 3 hónapra számítva 4 158 Ft keresetveszteséget jelent. A felperes hasonló munkakörben 2006. április hó 1. napjától 2007. december hó 31. napjáig bruttó 121 000 Ft jövedelmet érhetett volna el havonta a volt munkáltatójánál, amelynek nyugdíjjárulékkal csökkentett összege 110 745 Ft. 2006. április hó 1. napjától 2006. december hó 31. napjáig havi 97 617 Ft nyugdíjat kapott a felperes, amely havi 13 098 Ft-tal kevesebb, mint az általa 2006. évben elérhető összeg, ez 9 hónapra számítva 117 882 Ft keresetveszteséget jelent. A felperes 2007. január hó 1. napjától 2007. december hó 31. napjáig hasonló munkakörben bruttó 121 000 Ft jövedelmet kaphatott volna a volt munkáltatójánál, ennek nyugdíjjárulékkal csökkentett összege havi 110 715 Ft. 2007. január hó 1. napjától 2007. december hó 31. napjáig 1 247 493 Ft rokkantnyugdíjat kapott a felperes, azaz havi rokkantnyugdíja 103 960 Ft volt. Ez az összeg havi 6 755 Ft-tal kevesebb, mint amit a felperes 2007. évben érhetett volna, és ez 12 hónapra számítva 81 060 Ft keresetveszteséget jelent. A felperes 2008. január hó 1. napjától 2008. december hó 31. napjáig a volt munkáltatójánál hasonló munkakörben bruttó 133 000 Ft jövedelemben részesült volna, amelynek 8,5 %-os nyugdíjjárulékkal csökkentett összege 121 695 Ft. 2008. január hó 1. napjától 2008. december hó 31. napjáig 1 439 692 Ft nyugdíjat kapott a felperes, ezért a havi nyugdíja 129 974 Ft volt, ami 1 721 Ft-tal kevesebb, mint a 2008. évben elérhető havi jövedelme, ez 12 hónapra számítva 20 652 Ft keresetveszteséget jelent. A felperes 2009. január hó 1. napjától a volt munkáltatójánál korábbi munkaköréhez hasonló munkakörben bruttó 133 000 Ft havi jövedelmet kapott volna. 2009. január hó 1. napjától 2009. november hó 30. napjáig 1 208 090 Ft rokkantnyugdíjat kapott a felperes, amely alapján a havi nyugdíjának összege 109

826 Ft volt, az általa elérhető 2009. évi jövedelem 9,5 %-os nyugdíjjárulékkal csökkentett összege pedig havi 120 365 Ft. Ehhez a jövedelemhez viszonyítva havi 10 539 Ft-tal alacsonyabb összeget kapott, ezért 2009. január hó 1. napjától 2009. november hó 30. napjáig felmerülő keresetvesztesége a felperesnek 115 929 Ft volt. Összesen 500 887 Ft, kerekítve 500 890 Ft keresetvesztesége merült fel a felperesnek 2004. november hó 1. napjától 2009. november hó 30. napjáig, amelynek megfizetésére az elsőfokú bíróság az alperest a Ptk. 355. §-ának (1), (4) és 357. §-ának (1) bekezdései alapján kötelezte, a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját a fentebb már kifejtett okok alapján határozva meg ugyancsak 2008. április hó 1. napjában.

Az egyenlő arányú pernyertesség-pervesztesség miatt kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest a felperes oldalán igazoltan felmerült 25 000 Ft perköltség fele részének a megfizetésére kimondva egyúttal, hogy ezt meghaladóan mindegyik fél maga viseli az eljárás során felmerült saját perköltségét a Pp. 80.§-ának (1) bekezdése alapján. A per tárgyi költségmentessége miatt le nem rótt kereseti illetéket és az állam által előlegezett költséget a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 2. §-ának (1) bekezdése, a 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, abban az ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes nem vagyoni kártérítés, valamint a jövedelemvesztés megtérítése iránti kereseti kérelmének az elutasítását, és a felperes költségeiben való marasztalását kérve.

Fellebbezése indokaként az alperes hivatkozott arra, hogy a nem vagyoni kártérítésként az általa megfizetett 2 800 000 Ft-tal a felperest ért személyiségi jogi hátrányok megfelelően és teljeskörűen kompenzálásra kerültek, figyelemmel a beszerzett szakvélemény megállapításaira is. Emiatt az elsőfokú bíróság által nem vagyoni kártérítésként megítélt további 1 500 000 Ft a felperesnél a baleset miatt bekövetkezett személyiségi jogsérelem súlyához képest indokolatlan és eltúlzott. A keresetvesztesség címén megítélt vagyoni kártérítés tekintetében az alperes mindenekelőtt elévülési kifogást terjesztett elő, mert a felperes első ízben a 2009. január hó 23. napján módosított keresetében érvényesítette az erre alapított igényét, így addig az esedékességtől számított 3 éves elévülési idő eltelt. Emellett hivatkozott arra az alperes, hogy a Ptk. 280. §-ának (3) bekezdése alapján a felperes elévülés hiányában is csak hat hónapra visszamenőleg érvényesíthetné az igényét. Sérelmezte az elsőfokú bíróság által alkalmazott számítási módszert, nevezetesen azt, hogy a nettó jövedelemnek számító nyugdíjhoz a mindössze a nyugdíjjárulékkal csökkentett, ezáltal bruttónak tekintendő keresetet vette számításba az elsőfokú bíróság, és így határozta meg a keresetvesztesség összegét. Amennyiben a felperesével hasonló munkakörben elérhető keresetet a nyugdíjjárulékon túl az egészségbiztosítási és munkavállaló járulékkal csökkentett összegben veszi figyelembe az elsőfokú bíróság, és ehhez a rokkantnyugdíj bruttósított összegét hasonlítja, akkor ez okból sem került volna sor a felperes javára keresetvesztesség megállapítására.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján

tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest a gépjárműben okozott kár és az egyösszegű, illetőleg járadék formájában meghatározott általános kártérítés megfizetésére vonatkozó, valamint a felperes keresetét részben elutasító rendelkezését. Az ítéletábra az alperes fellebbezését részben találta alaposnak a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a releváns bizonyítási eljárást hiánytalanul lefolytatta és az így feltárt bizonyítékokból a tényállást helyesen állapította meg.

A nem vagyoni kártérítés iránti kereset vonatkozásában az elsőfokú bíróság helyes jogi következtetésre jutott ideértve a nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározását is, az ezzel összefüggő indokolással az ítéletábra maradéktalanul egyetért, azt ehelyütt külön megismételni nem kívánja.

Mindössze az alperes fellebbezése miatt mutat rá az ítéletábra az alábbiakra: Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértékének megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem. Az elsőfokú bíróság helyesen vette számba és értékelte a felperes esetében bekövetkezett kompenzálandó hátrányokat, és kellő súllyal értékelte azt is, hogy a felperes esetében voltak ugyan meglévő betegségek, azonban ezek a perbeli káresemény nélkül ilyen súlyos következményekre nem vezettek volna. Emiatt az elsőfokú bíróság által a felperes javára az alperes által peren kívül megfizetett 2 800 000 Ft mellett meghatározott 1 500 000 Ft az alperes álláspontjával ellentétben nem tekinthető indokolatlanul eltúlzottnak, hanem ez az összeg szükséges, de egyben elegendő is a felperest ért nem vagyoni, nevezetesen az egészséghez fűződő jog megsértése miatti hátrány kompenzálására.

Az ítéletábra az alperes fellebbezésében kifejtett, a felperes javára megítélt keresetveszteség elévülésére vonatkozó álláspontot nem osztotta.

A Ptk. 326. §-ának (1) bekezdése alapján az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése szerint pedig a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 52. számú állásfoglalása szerint baleseti járadékkövetelés esetén az elévülési idő a járadékkövetelés egészére, tehát a jövőben lejáró részletekre vonatkozóan is egységesen akkor kezdődik, amikor a baleset folytán bekövetkezett munkaképesség-csökkenés, illetőleg munkaképtelenség első ízben vezetett keresetkiesésben (jövedelemkiesésben) megmutatkozó károsodásra.

A felperes esetében a perbeli káreseménnyel összefüggésben 2004. november hó 1.

napjától jelentkezett jövedelemveszteség, az emiatti kártérítési igény ekkor vált esedékessé, ezért a követelés elévülése - a jövőben lejáráó részletekre kiterjedően is - ekkor kezdődött.

A Ptk. 324. §-ának (1) bekezdése alapján a követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik. Ezzel szemben a Ptk. 345. §-ának (4) bekezdése a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatásából eredő kár megtérítése iránti követelés esetében az elévülési időt három évben határozza meg. A perbeli káresemény veszélyes üzemek találkozása során következett be, amivel összefüggésben a Ptk. 346. §-ának (1) bekezdése a felek egymásközi viszonyában a felelősség általános szabályait rendeli alkalmazni. Ez a rendelkezés a felelősség fennállása tekintetében irányadó, ám nem jelenti azt, hogy egyúttal az elévülésre is az általános szabályok lennének alkalmazandóak. A Ptk. 360. §-ának (4) bekezdése viszont kimondja: az elévülés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy öt évnél rövidebb idő alatt nem évülhet el a követelés, ha a kárt szándékosan vagy bűncselekménnyel okozták; a bűncselekménnyel okozott kár esetén azonban a követelés öt éven túl sem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.

A kárért felelős **J. A.** magatartása kimerítette a Btk. 187. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő súlyos egészségromlást eredményező közúti baleset gondatlan okozásának a vétségét, ezért ezen bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti követelés elévülésének ideje annak ellenére öt év, hogy a bűncselekményt fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatása közben követték el. A jövedelemveszteség megtérítése iránti igény elévülése annak 2009. január hó 27. napján történt érvényesítésekor nem következett be, ezért ez okból ennek a kereseti követelésnek az elutasítására nem kerülhetett sor.

A PK 52. számú állásfoglalás kimondja továbbá, hogy az egyes járadékrészletek iránti követelés az elévülési határidőn belül is csak a Ptk. 280. §-ának (3) bekezdésében meghatározott korlátok között érvényesíthető bírósági úton.

A Ptk. 280. §-ának (3) bekezdése alapján a tartásdíjat, az életjáradékot és a baleseti járadékot időszakonként előre kell fizetni; a jogosult a hat hónapnál régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem követelheti.

A felperes nem jelölt meg olyan okot, amely a jövedelemveszteség iránti követelés érvényesítésének késedelmét kimentené, ezért - mivel a baleseti járadék létfenntartást szolgáló jellegéből következik, hogy az nem használható fel tőkegyűjtés céljára - a kereset kiterjesztését megelőző hat hónapnál régebben, azaz 2008. július hó végéig lejárt részletekre nem tarthat igényt.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy az alperes nem csupán a fellebbezésében hivatkozott először a Ptk. 280. §-ának (3) bekezdésében írt korlátra, hanem már a 2009. február hó 24. napján megtartott tárgyaláson is, ennek ellenére az elsőfokú bíróság 2004. november hó 1. napjától számolt el a felperes javára jövedelemvesztést, és az alperes által is hivatkozott jogszabályi korlát figyelmen kívül hagyásának indokát nem adta.

A Nyugdíjfolyósító Igazgatóság közlése szerint 2008. augusztus hó 1. napjától 2009. november hó 30. napjáig, amely időpontig érvényesítette a felperes a követelését, 1 783 555 Ft összegű rokkantsági nyugdíj került folyósításra.

Ehhez képest az Országos Rendőr-főkapitányság Gazdasági Főigazgatóságának közlése szerint a felperes, ha közalkalmazotti jogviszonyban maradt volna, 2 128 000 Ft bruttó jövedelemre tett volna szert.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a baleseti járadék alapjául szolgáló átlagkereset meghatározásáról és a járadék számítási módjáról nyilvánított 1/2006. (V. 22.) PK véleményének I. pontja szerint a baleseti járadék alapjául szolgáló átlagkereset meghatározásánál a keresetet (jövedelmet) a nyugdíjjárulék mellett a magánnyugdíjpénztári járulékkal és tagdíjjal, az egészségbiztosítási járulékkal és a munkavállalói járulékkal csökkentett összegben kell figyelembe venni. A vélemény II. pontja alapján a munkáltató kártérítési felelőssége alapján kifizetésre kerülő baleseti járadék kiszámításánál figyelembe kell venni azt a társadalombiztosítási ellátást, amelyre való jogosultság a káreseménnyel összefügg. Tekintettel arra, hogy a baleseti járadék személyi jövedelemadó-köteles bevételnek minősül, ezért a járadék alapjául szolgáló valamennyi összeget bruttósított számítással kell figyelembe venni.

Ebből következően helytelen számítási módszert alkalmazott az elsőfokú bíróság egyrészt akkor, amikor csak a nyugdíjjárulékkal csökkentette azt a keresetet, amit a felperes közalkalmazotti jogviszonyában elérhetett volna, másrészt pedig akkor, amikor a bruttó keresetet a nettó rokkantnyugdíjjal vetette össze.

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 19. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján a biztosított által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke 9,5 %, az egészségbiztosítási járulék a (3) bekezdés szerint 6 %, míg a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 41. §-a alapján a munkavállalói járulék összege 1,5 % volt az érintett időszakban.

A közalkalmazotti jogviszonyban ebben az időszakban elérhető bruttó 2 128 000 Ft-ból mindenekelőtt az előbb részletezett 17 %-ot kell levonni, amely levonás után 1 766 240 Ft marad. Ez az összeg már kevesebb, mint a felperes részére az ebben az időszakban folyósított 1 783 555 Ft összegű rokkantsági nyugdíj, amit bruttósítani szükséges, méghozzá a felperes esetében a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 30. §-a alapján az érintett időszakban irányadó 18 %-os adókulcs alapulvételével. A felperesnek összesen kifizetett rokkantnyugdíj így bruttósított összege 2 175 067 Ft, ami meghaladja azt a jövedelmet, amit a közalkalmazotti jogviszonyban maradása esetén a felperes elérhetett volna, ezért nincs olyan jövedelemveszteség az oldalán, aminek a megtérítését alappal igényelhetné.

A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperest terhelő marasztalás

tőkeösszegét az elsőfokú bíróság által a jövedelemveszteségre elszámolt 500 890 Ft-tal leszállította, e tekintetben kimondva, hogy a vagyoni kártérítés címén fennmaradó összeget késedelmi kamat nem terheli, mert a felperes a gépjárműben bekövetkezett kár után ilyen igényt nem érvényesített. A megváltozott pernyertességi arány miatt mellőzte az ítélet tábla az alperes kötelezését a felperes javára perköltség fizetésére.

Az alperes a fellebbezési eljárásban nagyobb részben pervesztes lett, azonban a felperes oldalán költség nem merült fel, ezért erről az ítélet táblának rendelkeznie nem kellett. Az eljárás tárgyi költségmentes volta miatt a 120 100 Ft összegű fellebbezési eljárási illetéket a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2010. április hó 23. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -